



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

**JAVNI ZAVODI NA PODROČJU
INSTITUCIONALNEGA VARSTVA
STAREJŠIH**

Številka: 430-211/2021

Datum: 19. 11. 2021

Zadeva: Javno naročanje ekoloških, lokalno pridelanih živil ter živil iz shem kakovosti

Spoštovani,

obdobje epidemije covid-19 nas je zaznamovalo, nas v marsikaterem razmišljanju spremenilo, utrdilo vzajemnost in sodelovanje ter dvignilo lojalnost in skrb za drug drugega. Spoznali smo, **kaj pomeni strateški pomen hrane in skrb za drug drugega**. Pridelovalce in uporabnike lokalne hrane vzpodbujamo k aktivnemu sodelovanju pri nabavi in dostavi lokalno pridelane hrane. Kot javne naročnike živil, **bi vas želela spodbuditi, da pri javnem naročanju živil nabavljate pretežno živila pridelana in predelana v RS**. Podlago za nakup živil pridelanih in predelanih v Republiki Sloveniji imate tudi v veljavni zakonodaji.

1) V skladu s 113. členom Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE)

Javni zavod (šole, vrtci, bolnišnice, domovi za ostarele, ipd.) mora, če vrednost javnega naročila na letni ravni ne presega vrednosti, od katere dalje je treba objaviti povabilo k sodelovanju v Uradnem listu Evropske unije (214.000 eurov brez DDV), ne glede na predpise, ki urejajo zeleno javno naročanje, nabaviti:

- najmanj 50 % pridelanih kmetijskih pridelkov oziroma živil z območja Republike Slovenije glede na celotno nabavo pridelanih kmetijskih pridelkov in živil, ter
- najmanj 50 % predelanih kmetijskih pridelkov oziroma živil z območja Republike Slovenije glede na celotno nabavo predelanih kmetijskih pridelkov in živil, pri čemer morajo biti vse faze pridelave in predelave opravljene v Republiki Sloveniji.

Nabava po tem členu se izvaja do 31. 12. 2021.

V tem primeru javnemu zavodu ni treba upoštevati (tudi) določil Uredbe o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21; v nadaljnjem besedilu: Uredba o ZeJN). V primeru javnega naročila kmetijskih proizvodov in živil, katerega vrednost presega vrednosti, od katere dalje je treba objaviti povabilo k sodelovanju v Uradnem listu Evropske unije, pa mora javni zavod upoštevati (zgolj) določila Uredbe o ZeJN, ne pa določil 113. člena ZIUOPDVE.

Potrebno je poudariti, da to določilo (113. člen ZIUOPDVE) ne posega v določbe petega odstavka 73. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15 in 14/18; v nadaljnjem besedilu:

ZJN-3), torej določil, vezanih na možnost izločitve posameznih sklopov javnega naročila v okviru kratkih dobavnih verig. V tem delu ZJN-3 torej omogoča, da naročnik del naročila blaga (ali storitev) izloči iz postopka javnega naročanja in ga odda neposredno (naročilnica), tj. ne da bi ga vključil v postopek javnega naročanja, v katerem se naročnikovo povpraševanje praviloma objavi na portalu javnih naročil, v primeru večje vrednosti naročila pa tudi v Uradnem listu EU. V tem primeru mu za ta del blaga (ali storitev) tudi ni treba upoštevati pravil za objave v Uradnem listu EU in prav tako ne pravil za objave na portalu javnih naročil.

Ob upoštevanju petega odstavka 73. člena ZJN-3 lahko naročnik načelo kratkih verig uresničuje tako, da iz postopka javnega naročanja izloči enega ali več sklopov, vsakega v vrednosti do 80.000 EUR (brez DDV). Pri tem pa lahko vsi izločeni sklopi predstavljajo največ 20 % skupne vrednosti vsega blaga ali storitev, ki se naročajo – tistih, ki se naročajo pri ponudnikih, izbranih v postopku javnega naročanja, in tistih, ki se oddajo neposredno ponudnikom, izbranim v izločenih sklopih ob upoštevanju načela kratkih dobavnih verig.

Naročnik lahko torej (tudi) za izpolnitev zahtev iz 113. člena ZIUOPDVE upošteva oziroma uporabi načelo kratkih dobavnih verig. Glede na dejstvo pa, da je potrebno v skladu s 113. členom ZIUOPDVE nabaviti vsaj 50% pridelanih oziroma predelanih kmetijskih proizvodov in živil, celotnega deleža naročnik ne more naročiti v okviru izločenih sklopov ob uporabi načela kratkih dobavnih verig. Zato bi bilo v skladu z javnonaročniško zakonodajo mogoče, da naročnik (javni zavod) zahteve iz prvega in drugega odstavka 113. člena ZIUOPDVE v javno naročilo oz. razpisno dokumentacijo vključi bodisi v obliki pogojev za sodelovanje, tehničnih specifikacij, meril za oddajo oziroma pogodbenih določil. Za namen izpolnitve predpisanih zahtev 113. člena ZIUOPDVE bi bilo lahko najbolj primerno le-te vključiti v razpisno dokumentacijo v obliki tehničnih zahtev oziroma specifikacij. Namreč, ko naročnik že v tehničnih specifikacijah (poleg lastnosti posameznega kmetijskega proizvoda in živila) zapiše tudi zahtevano poreklo (ob upoštevanju zahtev glede deleža teh (pridelanih oziroma predelanih) kmetijskih proizvodov in živil (glede na celotno nabavo vseh kmetijskih pridelkov in živil)), se lahko v največji meri zagotovi, da izbrani ponudnik ponudi in dobavi zahtevane kmetijske proizvode in živila.

2) Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15 in 14/18; v nadaljevanju: ZJN-3)

Skladno z ZJN-3 je v tem trenutku v javnih zavodih možnost za nabavo več lokalne hrane predvsem iz naslova uporabe načela kratkih dobavnih verig. Od 1. januarja 2022 pa naročnikom (tudi javnim zavodom) v skladu z novelo ZJN-3 (ZJN-3B, objavljena v Uradnem listu RS, št. 121/21) za javna naročila živil do vrednosti, ki ne presega vrednosti, od katerih dalje je potrebna objava obvestila o naročilu v Uradnem listu Evropske unije (trenutno za javne zavode do vrednosti 214.000 evrov brez DDV), ne bo potrebno upoštevati ZJN-3 (javna naročila živil do EU mejne vrednosti bodo torej predstavljala izjemo od uporabe zakona). Naročniki pa bodo morali tudi pri teh naročilih upoštevati določila Uredbe o ZeJN - delež ekoloških živil (12% oz. 15% od 2024) in 20% živil iz shem kakovosti.

Dodatno podajamo razlago: Pridelani kmetijski proizvodi in živila z območja Republike Slovenije so tisti, ki so posajeni/prirejeni oziroma pobrani/zaklani v Sloveniji (npr. zelenjava-solata, jajca, mleko, sveže meso, jabolka). Predelani kmetijski proizvodi in živila z območja Republike Slovenije pa so tisti, pri katerih vse faze pridelave in predelave potekajo v Sloveniji (npr. moka, kruh, siri, sirni namazi, sok, testenine, kisle zelje). Pri tem so najpogostejši proizvodi, ki so pridelani v Sloveniji: mleko, jajca, sveže meso, med, jabolka, jagode, borovnice, maline, robide, breskve, češnje, hruške, lupinarji, zelje, solata, čebula, por, endivija, radič, korenje, krompir, cvetača, šparglji, paradižnik, paprika, redkvice, česen, idr. Najpogostejši predelani proizvodi/živila v Sloveniji pa so: mlečni izdelki, goveje meso, svinjsko meso, perutninsko meso, kisle zelje, kisle repa, idr. Poleg tega pa tudi posamezni kmetje, ki imajo dopolnilno dejavnost na kmetiji, nudijo ekološke predelane proizvode slovenskega porekla, kot so npr. kruh, testenine, kaše, moka, jabolčni sok, idr.

V pomoč pri pripravi javnega naročila je tudi spletna aplikacija Katalog živil za javno naročanje, ki jo je pripravila Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij (GZS-ZKŽP) v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije (KGZS) in Zadružno zvezo Slovenije (ZZS) in je dostopna na spletni povezavi <https://www.katalogzivil.si/>.

Na spletnih povezavah: <https://www.nasasuperhrana.si/za-potrosnike/spoznaj-lokalne-proizvajalce/> in <http://www.kupujmodomace.si/kupdom/> so dostopni tudi sezname nekaterih lokalnih pridelovalcev in predelovalcev oziroma njihove ponudbe.

Dodatno smo vam v začetku meseca novembra poslali tudi vabilo na predstavitev novosti na področju javnega naročanja živil (Zkme-1F, ZJN-3b in Uredbe o zelenem javnem naročanju), ki bo 30. 11. 2021 in bo potekalo na daljavo.

Vsak, ki naroča hrano in živila iz naše neposredne bližine, prispeva k delovnim mestom, podpira lokalne kmete, prispeva k dvigu lokalnega gospodarstva, k manj zavržkov in odpadne hrane, skrbi za obdelano in poseljeno podeželje ter povezovanju ljudi, v obrokih pa je več ohranjenega polnega okusa in svežine.

Oskrba javnih zavodov z lokalno hrano in živila ima poleg zdravstvenega in gospodarskega pomena, tudi čustveni in izobraževalni vidik. Zlasti v tem občutljivem času nam mora biti mar za to, kakšno hrano ponudimo ranljivim skupinam prebivalcev.

Zahvaljujemo se vam za vaše dosedanje sodelovanje in vam želimo vse dobro.

dr. Jože Podgoršek
Minister za kmetijstvo, gozdarstvo
in prehrano



Janez Cigler Kralj
Minister za delo, družino, socialne
zadeve in enake možnosti



